

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО- ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Цивільна безпека».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Цивільна безпека» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2023-2024 навч. року** за анкетною: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до [Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ](#).

Всього опитані **26 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр», крім 1 курсу), що склало **90%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

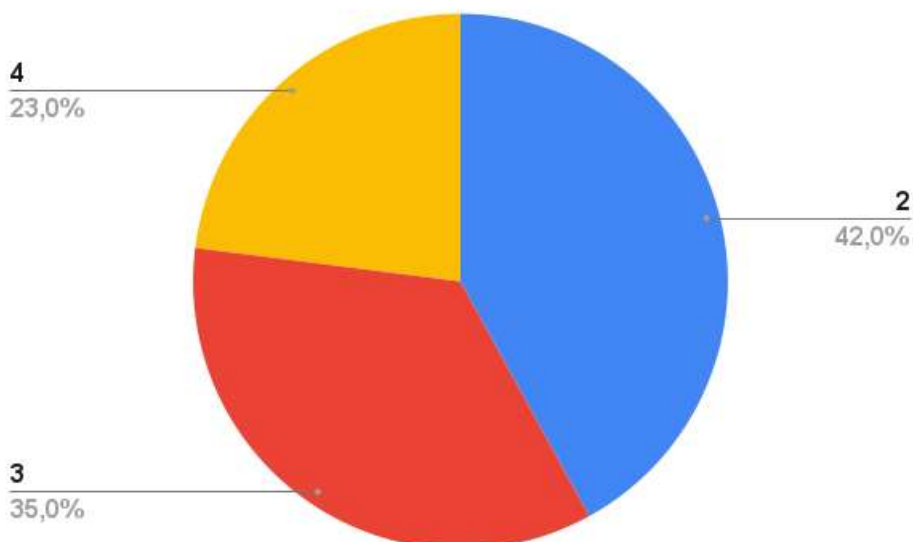

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

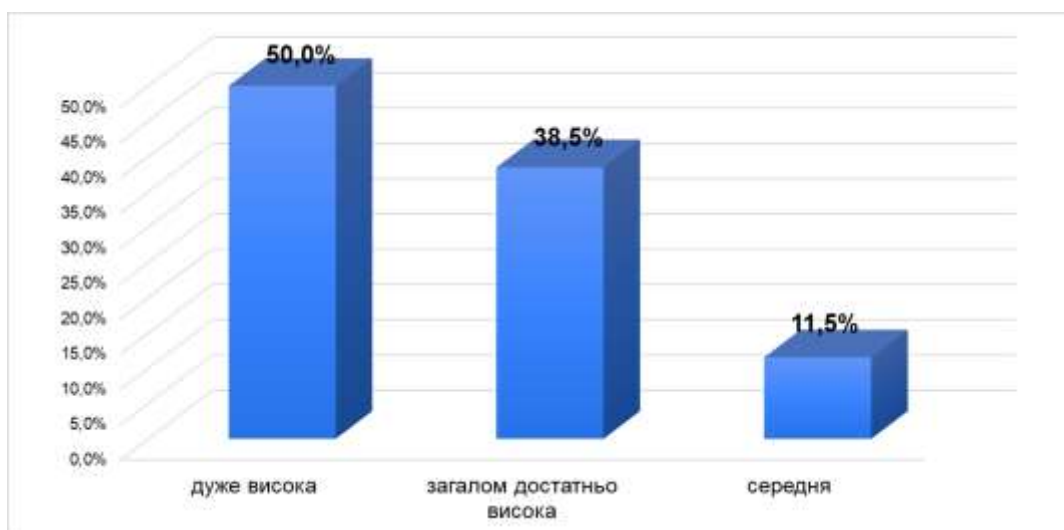

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти (у відсотках)

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчитися у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 50% та «загалом достатньо висока» 38,5%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

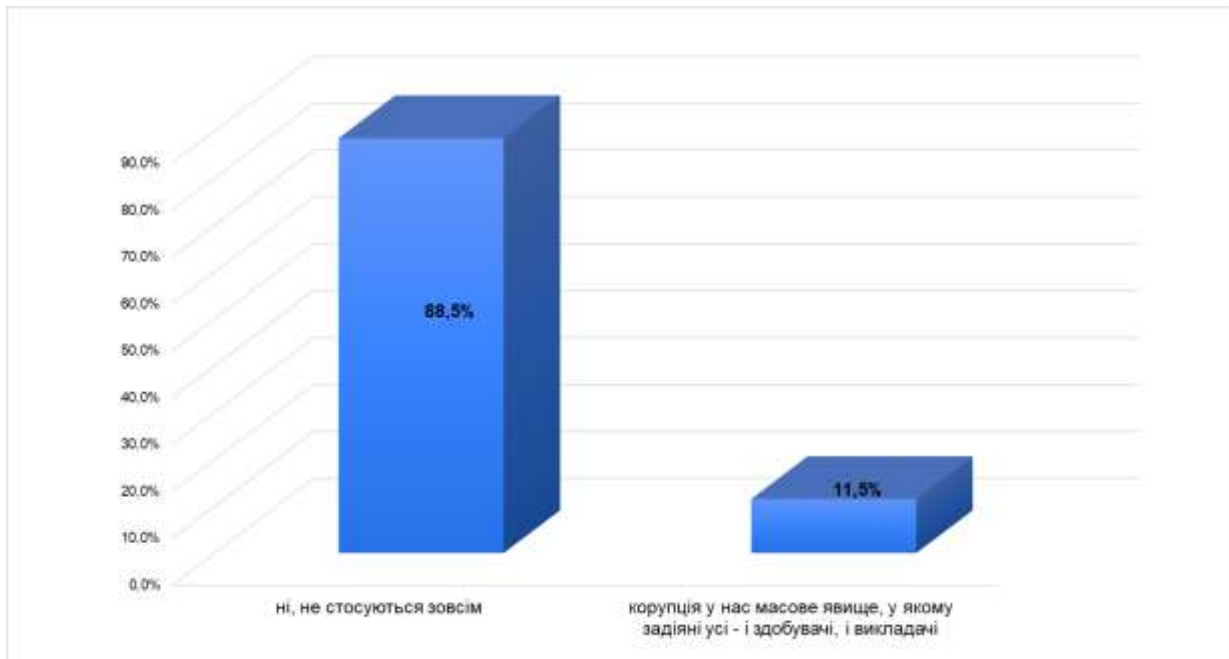

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті (у відсотках)

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 88,5 % «ні, не стосуються зовсім». Дали відповідь «корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі – і здобувачі, і викладачі» 11,5% респондентів.

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?». Варіанти відповідей були наступні - часто, рідко, ніколи:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, копіїувати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

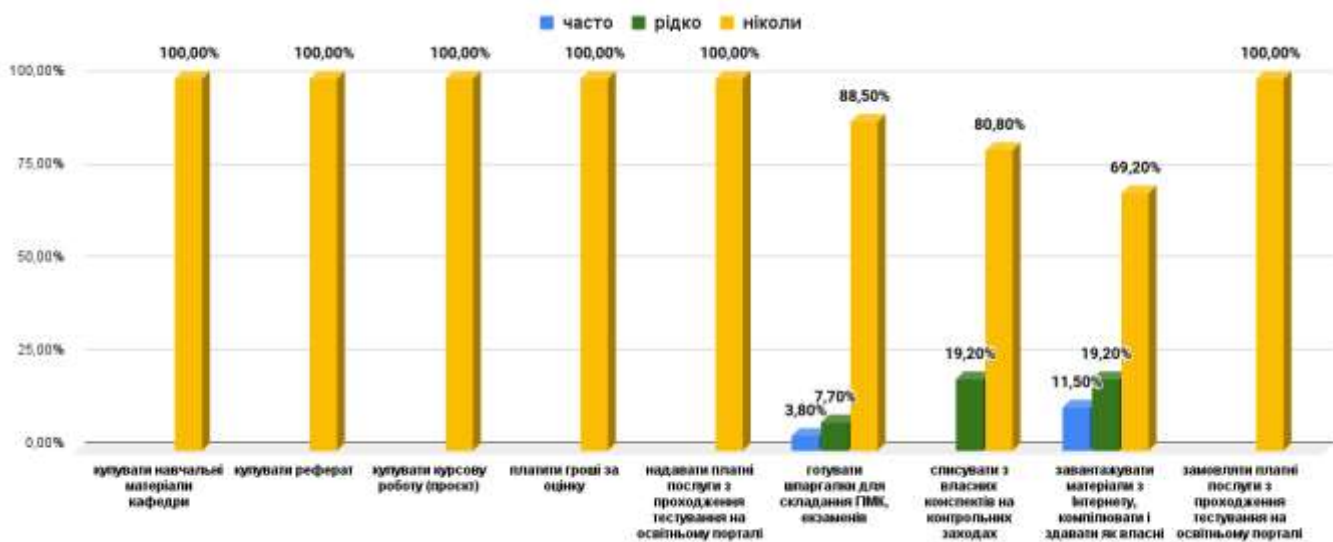

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті (у відсотках)

Аналіз відповідей показує, що в середньому 93,2% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «часто» і «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (11,5%); завантажувати матеріали з Інтернету, компіювати і здавати як власні (30,8%). «Рідко» - списували з власних конспектів на контрольних заходах (19,2%).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб отримати потрібну оцінку;
- для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
- для того, щоб не робити особисто реферат;
- для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проект);
- в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
- для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
- для отримання грошових коштів.

Дали відповідь на це запитання **7 (26,9%)** з **26** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб: отримати потрібну оцінку - **6** респондента (85,7%: 2 респ.- 4 курсу і 4 респ. – 2 курсу) та отримати грошові кошти – **1** респондент (4 курсу).

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?». Варіанти

відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведено на рисунку 5.

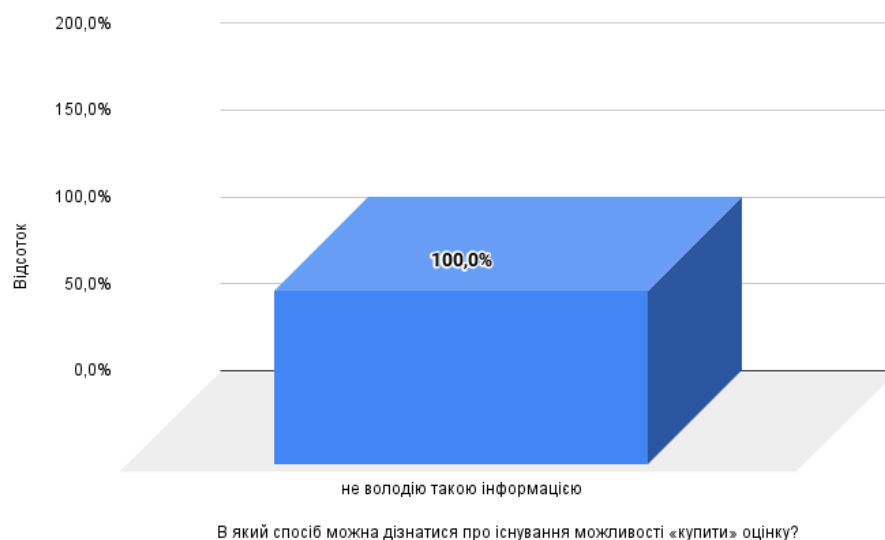

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

З рисунку 5 видно, що 100% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)». Результати опрацювання відповідей респондентів наведено на рисунку 6.

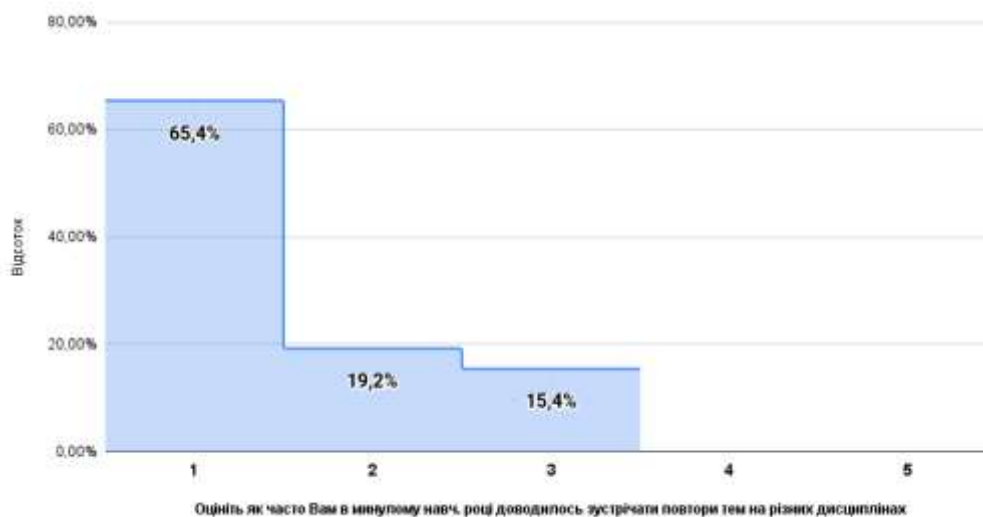

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

Аналіз рисунку 6 показує, що 65,4 % здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 19,2% «скоріш не доводилось».

7. На питання «Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?» респонденти відповіли, що не доводилось 96% та важко відповісти 4%. (рис. 7).

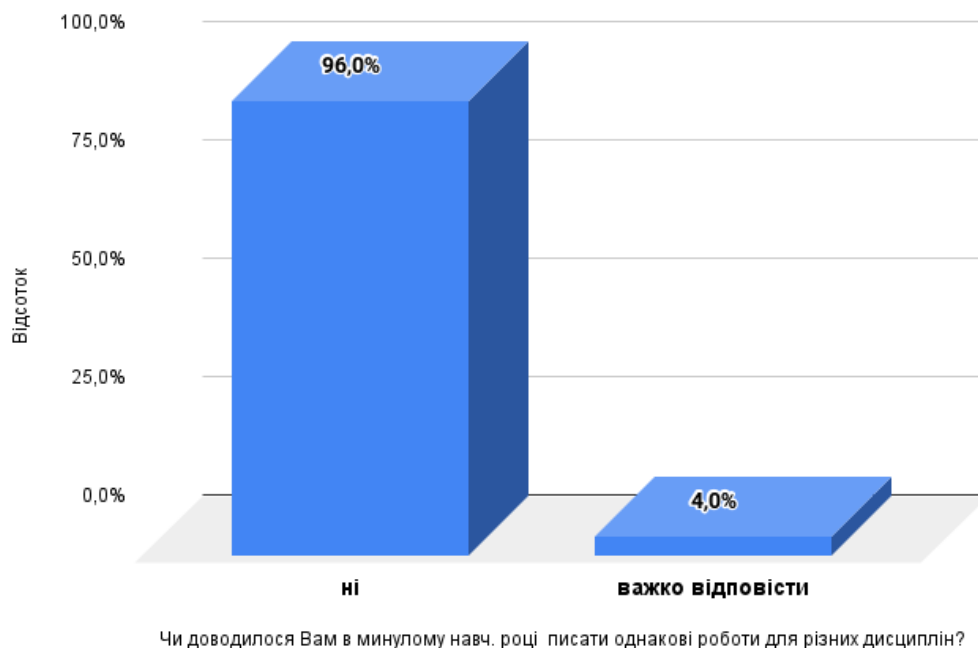

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

8. На питання «Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?» 8% респондентів відповіли, що не доводилось, та 92%, відповідно, «так» (рис. 8).

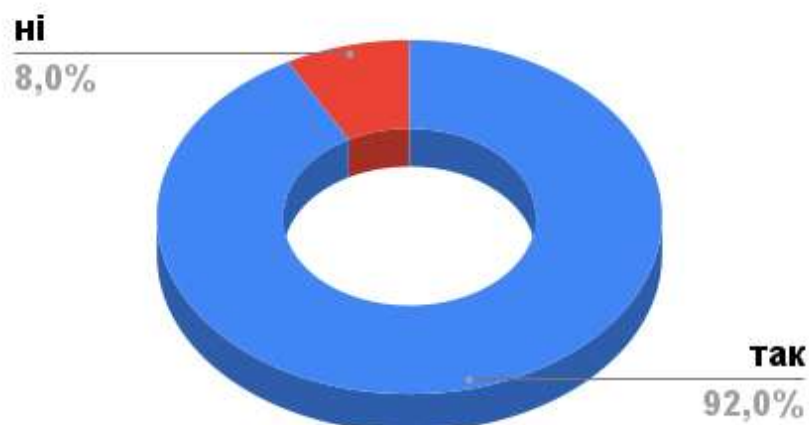

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності (у відсотках)

9. На питання «Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?» здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 84,6% як «помірне навантаження» та 15,4% «вкрай надмірне» (рис. 9).

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках).

Висновки

1. Переважна більшість респондентів (88,5%) оцінили якість освіти, яку вони отримують в університеті, на «дуже високому» та «загалом достатньо високому» рівні, і тільки 11,5% - на середньому. Це є свідченням належної організації освітнього процесу в університеті, в якому задіяні висококваліфіковані науково-педагогічні кадри, впроваджуються інноваційні навчальні технології, модернізується навчально-методична база.

2. Аналіз оцінювання корупції у ТДАТУ респондентами показав, що 88,5% опитуваних вважають ТДАТУ навчальним закладом, де зовсім відсутнє таке зло, як корупція. Необхідно визнати, що це є результатом ефективного впровадження в університеті «Антикорупційної програми». Саме реалізація її складових дає змогу реалізувати комплексний підхід до запобігання і протидії проявам корупції в освітньому процесі. Разом з тим 11,5% здобувачів вищої освіти спеціальності «Цивільна безпека» вважають корупцію в університеті на рівні «корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі – і здобувачі, і викладачі». І цей факт є дуже тривожним, що вимагає від завідувача кафедри цивільної безпеки, яка є випусковою, систематичного доведення на засіданнях кафедри до викладачів та викладачами на кураторських годинах до студентів положень «Антикорупційної програми ТДАТУ», «Кодексу честі».

3. Переважна більшість опитуваних здобувачів вищої освіти (93,2%) ніяких дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Окремі респонденти вказали, що «часто» і «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (11,5%); завантажувати матеріали з Інтернету, компіювати і здавати як власні (30,8%). «Рідко» - списували з власних конспектів на контрольних заходах (19,2%). Такі поодинокі факти недоброчесності вимагають відповідної реакції, а саме постає необхідність на початку кожного семестру та систематично протягом семестру гаранту освітньої програми і кураторам навчальних груп ознайомлювати здобувачів з «Кодексом честі ТДАТУ», «Антикорупційною програмою університету», «Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ТДАТУ».

4. На запитання «Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?» 7 з 26 респондентів (26,9%) дали відповідь «для того, щоб отримати потрібну оцінку», «для отримання грошових коштів». Частка таких студентів є суттєвою, а значить є проблема, яка потребує додаткових заходів щодо формування у здобувачів почуття академічної доброчесності. Доцільно запровадити на кафедрі цивільної безпеки проведення семінарів з питань моральної та етичної поведінки здобувачів, популяризації іміджу студента з чіткою громадянською позицією засудження будь-яких проявів корупції у закладах вищої освіти.

5. Результати опрацювання анонімних відповідей студентів на запитання «В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?» показують, що 100% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку. Це є беззаперечним фактом самостійного виконання здобувачами індивідуальних завдань, при складанні іспитів вони розраховують виключно на власні знання з навчальних дисциплін.

6. Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на запитання «Оцініть як часто Вам доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах» вказує на те, що 15,4% студентів лише зрідка зустрічали повтори навчальних тем на різних дисциплінах. З метою уникнення таких повторів ведучим викладачам при складанні робочих програм навчальних дисциплін рекомендується узгоджувати між собою теми лекційного матеріалу, практичних занять, і тільки після цього затверджувати на засіданні кафедри цивільної безпеки та методичній комісії факультету.

7. Майже всі здобувачі (96%) на запитання «Чи доводилось Вам писати однакові роботи для різних дисциплін?» надали заперечну відповідь. Це дуже гарний показник, але одночасно з цим треба продовжувати практику детального опрацювання та узгодження ведучими викладачами індивідуальних завдань для студентів, корегування перед початком навчального року навчально-методичних комплексів дисциплін з подальшим затвердженням на засіданні кафедри та методичній комісії факультету.

8. На запитання «Чи доводилось Вам слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?» показав, що більшості здобувачів вищої освіти це доводилось робити (92%). Водночас 8% студентів на це запитання відповіли «ні», що підтверджує необхідність продовження застосування практики проведення тематичних кураторських годин, семінарів з метою детального ознайомлення студентів з Кодексом честі, Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу, Антикорупційною програмою університету, Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у ТДАТУ.

9. Аналіз відповідей здобувачів на запитання «Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?» показує, що переважна більшість респондентів (84,6%) вважає власне навчальне навантаження помірним, і тільки 15,4% оцінили власне навантаження вкрай надмірним. Такі відповіді є свідченням збалансованості навчального плану, відповідності програмних результатів навчання обов'язковим освітнім компонентам.

Гарант ОПП «Цивільна безпека»
за першим (бакалаврським)
рівнем освіти, к.т.н., доцент

Михайло ЗОРЯ

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР